

EDUSKUNNAN VASTAUS 95/2001 vp

Hallituksen esitys laiksi virallistetusta parisuh- teesta

Asia

Hallitus on vuoden 2000 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laiksi virallistetusta parisuhteesta (HE 200/2000 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 15/2001 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus saattaa asianomaisten hallinnonalojen tietoon ja noudatettaviksi seuraavat kannanotot:

— Rekisteröityä parisuhdetta koskeva laki ei koske sellaisten samaa sukupuolta

olevien, yhdessä asuvien henkilöiden asemaa, jotka eivät rekisteröi suhdettaan.

— Niitä säännöksiä, joita lainsäädännössä, erityisesti sosiaali- ja verotuslainsäädännössä, on avioliitonomaisista suhteista, ei voida rekisteröityä parisuhdetta koskevan lain perusteella soveltaa samaa sukupuolta oleviin, yhdessä asuviin henkilöihin.

— Jos myöhemmin ilmenee perusteltuja syitä muuttaa suhtautumista asiaan, se ei saa tapahtua hallintoviranomaisten yksittäisillä tulkintapäätöksillä, vaan edellyttää huolellista selvitystä siitä, missä ja mitä toimenpiteitä tarvitaan tilanteen muuttamiseksi ja uuteen yhtenäiseen käytäntöön pääsemiseksi, sekä tällaisten toimenpiteiden toteuttamista.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

rekisteröidystä parisuhteesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Parisuhteen rekisteröinti

1 §

Kahden samaa sukupuolta olevan 18 vuotta täyttäneen henkilön parisuhde voidaan rekisteröidä siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Parisuhdetta ei saa rekisteröidä, jos:

1) suhteen osapuoli on jo rekisteröidyssä parisuhteessa tai avioliitossa; tai

2) suhteen osapuolet ovat toisiinsa nähden sellaisessa sukulaisuussuhteessa, joka avioliittolain (234/1929) 7—9 §:n mukaan on avioliiton este.

Oikeusministeriö voi myöntää luvan parisuhteen rekisteröintiin sukulaisuuteen perustuvasta rekisteröinnin esteestä huolimatta soveltaen vastaavasti, mitä luvan myöntämisestä säädetään avioliittolain 8 ja 9 §:ssä.

3 §

Maistraatti tutkii, ettei parisuhteen rekisteröinnille ole laissa säädettyä estettä. Rekisteröinnin esteiden tutkinnasta on muutoin voimassa, mitä avioliittolain 11—13 §:ssä säädetään avioliiton esteiden tutkinnasta.

4 §

Parisuhteen rekisteröi siviilivihkimisen toimittamiseen oikeutettu viranomainen.

Parisuhdetta ei saa rekisteröidä, jos 1 momentissa tarkoitettu viranomainen tietää seikan, joka estää rekisteröinnin, tai jos hän toteaa, ettei osapuoli häiriintyneen mielentilansa vuoksi ilmeisesti kykene ymmärtämään asian merkitystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun viranomaisen on ennen parisuhteen rekisteröintiä varmis-

tauduttava siitä, että rekisteröinnin esteet on tutkittu siten kuin 3 §:ssä säädetään. Jos esteiden tutkintaa koskevan todistuksen antamisesta on kulunut enemmän kuin neljä kuukautta, sen peusteella ei saa toimittaa rekisteröintiä.

5 §

Parisuhde rekisteröidään siten, että parisuhteen osapuolet 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun viranomaisen läsnä ollessa yhdessä allekirjoittavat rekisteröintiä tarkoittavan asiakirjan ja viranomainen samalla vahvistaa sen allekirjoituksellaan.

6 §

Parisuhteen rekisteröinti on mitätön, jos se ei ole tapahtunut siten kuin 5 §:ssä säädetään tai jos parisuhdetta ei ole rekisteröinyt 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen.

Tasavallan presidentti voi erittäin painavista syistä päättää, että rekisteröintiä, joka 1 momentin mukaan on mitätön, on kuitenkin pidettävä pätevänä. Tätä koskevan hakemuksen voi tehdä kumpikin parisuhteen osapuolista ja, jos jompikumpi on kuollut, hänen perillisensä.

2 luku

Rekisteröidyn parisuhteen purkaminen

7 §

Rekisteröity parisuhde purkautuu, kun parisuhteen toinen osapuoli kuolee tai julistetaan kuolleeksi taikka parisuhde puretaan tuomioistuimen päätöksellä.

Rekisteröidyn parisuhteen purkamisesta on voimassa, mitä avioliittolaissa säädetään avioerosta.

3 luku

Parisuhteen rekisteröinnin oikeusvaikutukset

8 §

Parisuhteen rekisteröinnillä on samat oikeusvaikutukset kuin avioliiton solmimisella, jollei toisin säädetä.

Rekisteröidyn parisuhteen purkautumisella on samat oikeusvaikutukset kuin avioliiton purkautumisella, jollei toisin säädetä.

Laissa tai asetuksessa olevaa säännöstä, joka koskee avioliittoa, sovelletaan myös rekisteröityyn parisuhteeseen, jollei toisin säädetä.

Laissa tai asetuksessa olevaa säännöstä, joka koskee aviopuolisoa, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetun parisuhteen osapuoleen, jollei toisin säädetä. Osapuoliin, jotka aikovat rekisteröidä parisuhteensa, sovelletaan, mitä kihlakumppaneista säädetään, jollei toisin säädetä.

9 §

Rekisteröityyn parisuhteeseen ei sovelleta isyyslain (700/1975) säännöksiä isyyden toteamisesta avioliiton perusteella eikä muitakaan sellaisia säännöksiä, jotka koskevat aviopuolisoa yksinomaan hänen sukupuolensa perusteella.

Rekisteröityyn parisuhteeseen ei sovelleta lapseksiottamisesta annetun lain (153/1985) säännöksiä, jotka koskevat puolison oikeutta ottaa ottolapsi, eikä nimilain (694/1985) säännöksiä puolison sukunimestä.

4 luku

Kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvia säännöksiä

10 §

Parisuhde voidaan rekisteröidä Suomessa ainoastaan, jos:

1) ainakin toinen parisuhteen osapuolista on Suomen kansalainen ja hänellä on asuinpaikka Suomessa; tai

2) kummallakin osapuolella on rekisteröintiä välittömästi edeltäneen kahden vuoden ajan ollut asuinpaikka Suomessa.

Suomen kansalaisuuteen rinnastetaan 1 momenttia sovellettaessa kansalaisuus sellaisessa vieraassa valtiossa, jonka lainsäädäntö antaa mahdollisuuden parisuhteen rekisteröintiin pääasiallisesti samanlaisin oikeusvaikutuksin kuin tässä laissa säädetään. Tällaisista valtioista ilmoitetaan valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Oikeus parisuhteen rekisteröintiin Suomen viranomaisen edessä määräytyy Suomen lain mukaan.

12 §

Kahden samaa sukupuolta olevan rekisteröity parisuhde, joka on rekisteröity vieraassa valtiossa, on pätevä Suomessa, jos se on pätevä siinä valtiossa, jossa rekisteröinti toimitettiin.

13 §

Rekisteröidyn parisuhteen purkamista koskeva asia voidaan tutkia Suomessa, jos:

1) parisuhteen rekisteröinti on toimitettu Suomessa; tai

2) parisuhteen osapuolella on sellainen liittymä Suomeen, että Suomen tuomioistuimien olisi toimivaltainen avioeroasiassa siten kuin eräistä kansainvälisluontoisista perheoikeudellisista suhteista annetun lain (379/1929) 8 §:ssä säädetään.

14 §

Vieraassa valtiossa annetun rekisteröidyn parisuhteen purkamista koskevan päätöksen pätevyteen sovelletaan, mitä eräistä kansainvälisluontoisista perheoikeudellisista suhteista annetun lain 11 ja 12 §:ssä säädetään vieraassa valtiossa annetun avioliiton purkamista koskevan päätöksen pätevydestä Suomessa.

15 §

Siitä poiketen, mitä 8 §:ssä säädetään parisuhteen rekisteröinnin oikeusvaikutuksista, rekisteröityyn parisuhteeseen ei sovelleta avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousa koskevia kansainvälis-yksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävää Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken Tukholmassa tehtyä sopimusta (SopS 20/1931) eikä sopimuksen hyväksymisestä sekä sanotun sopimuksen täytäntöönpanosta annettua lakia (413/1931).

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2001

5 luku

Erinäisiä säännöksiä

16 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
200 .